

ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ
СЛУЖБЕ СРБИЈЕ

Cara Lazara 15
34000 Kragujevac
tel: 034/ 335-923
fax: 034/336-092
e-mail: poljstanicakg@open.telekom.rs

PSSS „KRAGUJEVAC“ d.o.o.

BILTEN

*INFORMACIJE I SAVETI
U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI*

Januar, 2012. godine

Sadržaj:

Bokorenje –fenofaza pšenice ----- 3

Jagodin svrdlaš- Rhynchites germanicus ----- 4

Značaj predsetvene pripreme zemljišta----- 5

Ugljeno hidratna hraniva za svinje u tov svinja -----6

Bokorenje - fenofaza pšenice

Bokorenje je jedna od fenofaza rasta i razvića pšenice a predstavlja formiranje sekundarnih izdanaka u tzv.čvoru bokorenja koji se nalazi ispod površine zemljišta, najčešće 2,0-2,5 cm.

Čvor bokorenja se formira u fazi 3 lista i predstavlja najvažniji deo mlade biljke pšenice. Iz njega se obrazuju sekundarni izdanci i sekundarni korenovi tj. u njemu su smešteni svi delovi buduće biljke. Ako mlade biljke iz nekog razloga izgube listove ili čak i koren, a čvor bokorenja ostane zdrav, pšenica će se regenerisati i dati nove biljke.

Dubina čvora bokorenja zavisi od dubine setve, a plitak čvor bokorenja ima za posledicu slabije ukorenjavanje i prezimljavanje biljaka. I previše duboka setva nije poželjna, jer uslovljava slabljenje biljaka i veći procenat uginuća poniklih biljčica. Najbolje je da je čvor bokorenja na dubini od 2,0 – 2,5cm (pri dubini setve od 4cm), čime se obezbeđuju dobri uslovi za ukorenjavanje,bokorenje.

Na dubinu čvora bokorenja utiče i svetlost, tako što u gustom usevu kada je osvetljenost manja, čvor bokorenja se formira pliće nego u ređem usevu tj kada je osvetljenost veća.

Povoljna temperatura za bokorenje je 15-17° C i pri povoljnoj vlažnosti bokorenje nastaje 14-15 dana posle nicanja.

Ukoliko se setva pšenice obavi kasno u jesen, kada su temperature niske, bokorenje se ne odvija u jesen već u proleće naredne godine, pa je i period od nicanja do bokorenja dug 120 dana.

Intenzitet bokorenja zavisi od klimatskih uslova, sorte, krupnoće semena, vremena setve, gustine setve, aeracije zemljišta, mineralne ishrane. Na bokorenje se može uticati agrotehničkim merama, a bolje je pri povećanoj vlažnosti zemljišta, pri boljoj mineralnoj ishrani (naročito azotom), pri optimalnom roku setve. Jedna biljka, u povoljnim uslovima, može začeti i preko 100 izdanaka, međutim svi izdanci ne formiraju stablo i klas. Jedna biljka formira 5-6 stabala a klas i zrno daju 2-3 stabla.

U zavisnosti od vremena setve, koje je ove godine trajalo od oktobra do decembra, pšenica se nalazi u različitim fazama razvoja.

Pšenica zasejana u oktobru se nalazi u fazi punog bokorenja, dok se ona zasejana u novembru nalazi na početku bokorenja. Obzirom da nema jako niskih temperatura, i pšenica zasejana u decembru se dobro razvija. Vlaga, koje sada ima dovoljno i povoljne temperature za ovo doba godine omogućavaju intenzivan razvoj korenovog sistema, što je veoma važno za dalji razvoj biljaka.

U delovima zemlje gde su temperature niske, pšenica je snežnim pokrivačem zaštićena od izmrzavanja.

Proces bokorenja se odvija do početka vlatanja kada potpuno prestaje ili se usporava i zavisno od stanja useva pristupa se prihrani pšenice.

Ljiljana Vuksanović

Jagodin svrdlaš - Rhynchites germanicus

Odrastao svrdlaš je insekt zelenkastoplave boje, metalnog sjaja, veličine 2-3 mm. Rasprostranjen je u celoj našoj zemlji do 1200m n/v., a pored jagode napada malinu i kupinu

Štete čine samo odrasli insekti tko što ubodom u tkivo prekida sprovodne snopiće na lisnim i cvetnim pupoljcima zbog čega se ti delovi biljke sasušuju.

U sasušeni deo ženka polaže jaja iz kojih se kroz 10 – 15 dana pile larve. Jedna ženka položi oko 250 jaja i uništi isto toliko mladih lisnih i cvetnih pupoljaka. Da bi ženka položila jedno jaje često napravi više uboda na više pupoljaka, pa i kada ima malu brojnost štetočina pričinjava velike štete.

Pri većem napadu skoro svi bokori imaju sasušene vršne letoraste i onda smo suočeni sa katastrofalnim štetama.

Jagodin svrdlaš živi 8-14 meseci, ima jednu generaciju gdišnje i prezimljava kao odrastao insekt.

Suzbijanje – Oštećenja se uočavaju krajem aprila i početkom maja meseca, pre cvetanja jagode, pa zato pre toga redovnim pregledom, moramo utvrditi prisustvo štetočine.

Efikasno suzbijanje jagodinog svrdlaša je moguće samo u stadijumu odraslog insekta odgovarajućim insekticidima (NURELL.-D, TONUS, FENITROTION, TIOCID, DECIS i dr.).Pre tretiranja voditi računa o krajnim rokovima primene insekticida.

Branivoje Anđelić

Značaj predsetvene pripreme zemljišta

Predsetvena obrada zemljišta veoma je važna agrotehnička mera, ali joj se ne poklanja velika pažnja.

Osnovni cilj je stvaranje sitnog, rastresitog površinskog sloja koji omogućava kvalitetnu setvu, osigurava ujednačeno i brzo nicanje i ostvaruje uslove za pravilno razviće biljaka.

- ▣ Predsetvenom pripremom obezbeđuje se rastresit površinski sloj zemljišta koji prekriva seme i smanjuje otpor klici pri nicanju i umereno zbijeni sloj na koji se seme polaže koji obezbeđuje dobar kontakt između semena i zemljišnih čestica i omogućava duže zadržavanje vlage.
- ▣ Nekvalitetno izvedena predsetvena priprema predstavlja jedan od uzroka smanjenih prinosa i umanjenog efekta ostalih agrotehničkih mera. Usled slabe predsetvene pripreme zemljišta troši se veća količina semena u cilju obezbeđenja potrebnog broja biljaka.

- ▣ Ukoliko se izvede nekvalitetno na parceli ostaju neravnine, grebeni i udubljenja, stvoreni prilikom osnovne obrade, na kojima biljke pate od suviška vode ili su izložene vetru i golomrazici u toku zime. Pored toga, na takvim zemljištima biljke neravnomerno niču usled nejednake dubine setve, pa je usev neujednačen.
- ▣ Na rastresitim zemljištima ukoliko je oranje izvedeno pri optimalnom stanju vlažnosti zemljišta predsetvena obrada sastoji se samo u drljanju.
- ▣ Međutim, ako je oranje izvedeno rano, pa se površina sabila, a uz to se i pojavili korovi, poželjno je da se u predsetvenoj pripremi izvede i jedno kultiviranje.
- ▣ Ravnanje se primenjuje u cilju sistematizacije terena, izravnavanja prirodnih depresija ili uzvišenja koja ometaju normalan rad mehanizacije za osnovnu i dopunsku obradu zemljišta u sistemima intenzivne biljne proizvodnje.
- ▣ Predsetvena obrada obavlja se par dana pre setve, različitim oruđima u zavisnosti od kvaliteta osnovne obrade- tanjiračama, drljačama, rotofrezom, setvospremačem.
- ▣ Važno je istaći da tanjiranje ne sme biti poslednji zahvat obrade na oranici, jer iza tanjirače površina ostaje grebenasta, zato nakon tanjiranja treba zemljište poravnati drljačom.

Ugljeno hidratna hraniva za svinje u tovu

Od ugljeno hidratnih hraniva je najvažniji kukuruz. On ima visok sadržaj energije i sa te strane nema mogućnosti predoziranja . Međutim problem je velika zastupljenost ulja. Zato se stvara debela i meka slanina , jer se uneta hrana (mast) ne transformiše , već se direktno deponuje u organizmu.

Zbog smanjenja rizika od kvarenja kukuruza , a sa druge strane izbegavanja velikih troškova veštačkog sušenja , rešenje je silaža od zrna kukuruza. Upotreba ovakvog kukuruza povećava konzumiranje za 2 % zbog boljeg ukusa. Znatno je manji utrošak hrane po jedinici prirasta zbog sačuvanih svih hranljivih materija , za razliku od veštački sušenog kukuruza. Klip se ne koristi za tov svinja , a najbolje je silirati kukuruz kada ima 30-35 % vode.

Ječam u svinjarstvu može da se koristi u dosta velikom procentu jer proteini imaju odličan aminokiselinski sastav za tov svinja. Slanina dobijena hranjenjem svinja obrokom sa velikim sadržajem ječma je tanja , čvršća i odlične konzistencije.

Pšenica , ako služi za ishranu svinja ne sme da bude fino mlevena zbog nastanka testastih sadržaja u želucu. Inače je ukusna i sadrži 50 % više proteina od kukuruza. Daje se do 25 % u obroku.

Ovas se takođe daje do 25 % u smeši zbog visokog sadržaja celuloze.

Odličan je bez plevice za mlađe kategorije.

Sirak , ako se koristi , ne sme da ga ima više od 15 % zbog visokog sadržaja tanina.

Suvi repini rezanci imaju dosta šećera (8-9 %) , dosta proteina , ali lošijih i 20-22 % celuloze visoke svarljivosti. Zato se koristi sa 10-20% u smeši.

Kasava može da se koristi 20-30 % . Kod nas se ne gaji ali se ponekad uvozi iz Azije. Krtole kasave su bogate skrobom.

Melasa ima malo proteina (7-9 %) slabijeg kvaliteta. U ishrani svinja se koristi bolje nego u ishrani goveda kao delimična zamena energetske ishrane. Neophodno je postepeno uvođenje u ishranu. Koristi se u manjem obimu kao vezivno sredstvo pri peletiranju.

Pomije , ako su dobrog kvaliteta mogu ograničeno da se koriste u tovu svinja.

Dipl. ing. stočarstva Goran Joksić